

Mreža komunikacija i izvora informacija ICOM–Network*

Međunarodni savjet muzeja ICOM–UNESCO-a
Pariz

Program

Međunarodni savjet muzeja (ICOM) pokreće veliki novi program za muzejske komunikacije: ICOM-ovu mrežu komunikacija i izvora informacija, tzv. ICOM–Network, kojim se namjerava muzejima diljem svijeta omogućiti novi pristup stručnim i tehničkim informacijama. Osnova inicijative je ICOM-ov Dokumentacioni centar, koji je osnovan 1947. godine i danas je najveće svjetsko spremište stručne muzejske informacije i vodeći katalizator stručne razmjene. ICOM–Network, uključujući dovršenje kompjuterizacije fundusa Dokumentacionog centra, odredit će novi standard za dostupnost muzejskih materijala širom svijeta. Prvi će puta i velike i male institucije u zemljama u razvoju kao i u industrijski razvijenim zemljama imati pristup najpotpunijoj zbirci muzeoloških informacija na svijetu i moći brzo razmjenjivati podatke.

ICOM namjerava ostvariti mrežu komunikacija i izvora informacija.

– stvaranjem mreže s institucijama članicama radi povećanja fundusa podataka i podizanja kvalitete usluga i pomaganjem u uspostavljanju regionalnih centara koji će osigurati on-line veze sa sistemom da se poveća uzajamna komunikacija među stručnjacima.

Od posebnog je interesa za sve muzeje i srodne institucije u svijetu da će nakon završetka kompjuterizacije Dokumentacionog centra on-line pristup biti na raspolaganju organizacijama vezanim za program.

Uz to se može očekivati povezivanje s drugim bazama podataka. Ovaj potpuno kompjuterizirani sistem eksponencijalno će uvećati broj referenca koje će ICOM moći ponuditi svojim korisnicima. Stoga će automatizacija Dokumentacionog centra omogućiti velik broj do sada nedostupnih a vrlo potrebnih podataka za struku.

Nove mogućnosti Dokumentacionog centra značit će smanjenje vremena i troškova potrebnih da se nabavi muzejska literatura i dobiju stručni savjeti. Trebat će puno manje truda pri traženju muzejske informacije. Štoviše, pristup sistemu može se shvatiti kao dodane reference za otprilike 80.000 novih izvora informacija u pojedinačnim muzejskim bibliotekama. Tih 80.000 stavki čini veliki postotak postojeće literature na ovom području u razvoju. Priručni materijali, sadržani u Dokumentacionom centru, koji potječu sa svih strana svijeta, rijetki su i drugdje često

nedostupni. Brz i lagan pristup tim podacima donijet će velike prednosti korisnicima.

Članstvo

ICOM-ove usluge stvorene su radi podrške stručnjacima na području muzeologije. ICOM izlazi u susret novim zahtjevima za informacijama i stručnom pomoći koje iskazuju vrlo raznolike jedinice javnog i privatnog sektora širom svijeta. ICOM nastavlja služiti svojoj prvotnoj klijenteli, a u njoj su direktori muzeja, kustosi, konzervatori, restauratori, stručnjaci za izložbe, muzejski pedagozi, bibliotekari, sveučilišni profesori i drugi. Međutim, ICOM-ovo novo članstvo također omogućava važan utjecaj na budućnost muzeja, pojedinci i organizacije u toj grupi, s područja muzeologije, uključuju: upravna tijela, muzejske pokrovitelje, organizacije koje ih financiraju – fundacije i banke, vladina tijela, npr. ministarstva, agencije, međunarodna udruženja i zakonodavna tijela, te korporacije.

Mreža komunikacija i izvora informacija pojačat će međudjelatnost i razmjenu među izvršiocima iz raznih muzejskih područja kroz referalne i resursne usluge programa. Stručnjaci i studenti imat će pristup dosad neiskorištenim materijalima. Stoga bi to trebalo uroditi i novim idejama za istraživanje, konzervaciju, izlaganje i financiranje. Nadalje, povećanom upotrebom Dokumentacionog centra poboljšala bi se kvaliteta poduke u muzeološkim pravilima na sveučilišnom nivou i općenito u javnosti kao i nastavila naobrazba i druge djelatnosti u praksi.

Temelji programa

Dokumentacioni centar Međunarodnog savjeta muzeja (ICOM) osnovan je 1947. godine. Od početka ga vode muzejski stručnjaci, koji sakupljaju, analiziraju i šire informacije o svim kategorijama muzeja i muzeologiji u svijetu. Više od 100 zemalja šalje materijale u fundus Centra. Ta je zbirka dokumenata najveće spremište te vrste u svijetu.

Cjelokupan fundus centra obuhvaća otprilike 100.000 stavki, uključujući 20.000 monografija, vodiča i kataloga, 25.000 kataloga povremenih izložaba, 30.000 fotografija, dijapozitiva, plakata i drugih grafičkih materijala i više od 1.500 naslova časopisa.

*The International Council of Museums-Communications and Resources Network, ICOM–NETWORK, ICOM–UNESCO, Paris, June 1984. pp. 1–9.

ICOM je razvio i proveo probni program automatizacije Dokumentacionog centra, a on je središte ICOM-ove mreže komunikacija i izvora informacija. Kao dio toga probnog programa, ICOM je nabavio od UNESCO-a svu kompjutersku tehnologiju potrebnu za automatizaciju Dokumentacionog centra. Dovođene su provjere i vrednovanje sistema: 5 posto fundusa Dokumentacionog centra kompjuterizirano je kao rezultat probnog programa.

Dokumentacioni centar uslužuje raznoliku svjetsku klijentelu. Prošle je godine odgovorio na više od 7.000 upita. Većinom su potjecali iz muzejske struke, zatim od tijela koja donose odluke, razvojnih agencija i državnih službi te od ICOM-ove pomoćne stručne djelatnosti. Zahtjevi su u stalnom porastu od otvaranja Centra. Brzo uvećanje broja i vrste upita predviđa se kao rezultat budućeg publiciteta povećanih mogućnosti ICOM-ove mreže komunikacija i izvora informacija. Potencijalni korisnici mreže ne uključuju samo više od 25.000 muzeja na svijetu nego i cijelu novu publiku – javne i privatne agencije koje rade na području očuvanja kulturnog naslijeđa.

Ovaj pokušaj treba biti dio mnogo većega međunarodnog dokumentacionog programa izvedenog pod općim pokroviteljstvom UNESCO-a. Resursi ICOM-ova Dokumentacionog centra već su spojeni s bazom podataka koju je razvio Međunarodni savjet za spomenike i lokalitete (ICOMOS). Tako zahtjev za informacijama od ICOM-ova Dokumentacionog centra ujedno omogućava tražitelju i pristup ICOMOS-ovoj bazi podataka. Na putu su planovi za povezivanje ICOM/ICOMOS-ove baze podataka s bazom podataka biblioteke Međunarodnog centra za proučavanje očuvanja i restauracije kulturnih dobara (ICCROM), koji se nalazi u Rimu. To bi povezivanje omogućilo jedinstven pristup zajedničkoj bazi podataka koja pokriva cjelokupno područje očuvanja i prezentacije kulturnog naslijeđa.

Svrha programa

Povećati rasprostranjenost informacija sadržanih u zbirkama ICOM-ova Dokumentacionog centra svim zainteresiranim strankama te uvećati broj i poboljšati kvalitetu muzejskih izvora koji su na raspolaganju ICOM-ovu članstvu.

Ciljevi programa

1. Automatizirati, što potpunije, ICOM-ovu mrežu komunikacija i izvora informacija na osnovi postupaka ICOM-ova Dokumentacionog centra

2. Poboljšati ICOM-ove usluge korisnicima, npr. smanjenjem potrebnog vremena za odgovaranje na zahtjeve

3. Povećati vjerojatnost da će pretraživanje, kao odgovor na zahtjeve za informacijama, biti opsežnije i tako veće vrijednosti za primaoca

4. Skratiti vrijeme između primanja nove informacije i njene dostupnosti korisnicima

5. Uspostaviti regionalne centre koji će omogućiti lokalni pristup ICOM-ovim izvorima informacija

6. Povećati izvore podataka i ljudi na raspolaganju ICOM-ovoj mreži komunikacija i izvora informacija

7. Uspostaviti uzajamne odnose s drugim izvorima muzejskih podataka

Trenutačno stanje

Svi tehnološki uvjeti za postizanje svrha i ciljeva razrađeni su putem probnog programa. Uz to sistem je podvrgnut strogim postupcima testiranja i procjene. Kao rezultat dio (oko 5 posto) fundusa ICOM-ova Dokumentacionog centra na raspolaganju je za pristup pomoću kompjuterizirane baze podataka.

ICOM posjeduje sve glavne tehničke komponente nužne za dovršenje kompjuterizacije. IBM-ov kompjuter centralne jedinice čini osnovu sistema.

Uz to, postoji odgovarajući software i mogućnost programiranja i održavanja za efikasan i korisniku pogodan unos/iznos informacija.

Više od 2.000 ključnih radova i deskriptora osiguravaju pristup bazi podataka: sistemu se po potrebi dodaju nove kategorije. Kao što je spomenuto, automatizirana baza podataka ne samo da nabavlja informacije o fundusu Dokumentacionog centra nego također dopušta pristup drugim kompjuteriziranim bibliografskim podacima koje je sakupio Međunarodni savjet muzeja i lokaliteta (ICOMOS).

Da bi se povećao kapacitet baze podataka i njena iskoristivost, priprema se precizan i efikasan tezaurus. Tezaurus je osnovan na deskriptorima koje su zajednički razradile tri stručne međunarodne organizacije s područja kulturnog naslijeđa: ICOM-ovi deskriptori za muzejsku teoriju i praksu, popis spomenika i lokaliteta koji je pripremio ICOMOS, te popis o očuvanju i restauraciji dobara koji je sastavio Međunarodni centar za proučavanje očuvanja i restauracije kulturnih dobara (ICCROM). Lista deskriptora sastavljena je na engleskom i francuskom jeziku.

Kompjuterizirana baza podataka i automatizirani sistem referenca Dokumentacionog centra prošli su probnu upotrebu od godinu dana kao dio probnog programa. Svi su sistemi bili zadovoljavajuće razrađeni i provjereni.

Druga faza projekta: dovršavanje unosa informacija u bazu podataka tako da se automatizira pristup cjelokupnom Dokumentacionom centru. To je glavni pothvat ICOM-ove mreže komunikacija i izvora informacija.

Sada ICOM-ov Dokumentacioni centar daje analitičku interpretaciju zahtjeva za informacijama. Ova služba zasniva se na potrebama korisnika i time klijentu pribavlja najpodrobnije informacije.

ICOM namjerava stalno širiti tu specijalnu službu za svoje korisnike. Dovršenje kompjuterizacije uvećat će ICOM-ovu ključnu ulogu u koordinaciji i širenju međunarodne komunikacije i rada u mreži među muzejskim stručnjacima.

Plan djelatnosti

1. Sastavit će se lista prioriteta za katalogiziranje i unos referenca u kompjuteriziranu bazu podataka. Osnova za određivanje prioriteta bit će analiza zahtjeva s raznih područja.

2. Bit će dovoljno kvalificiranog osoblja za taj posao kako bi se zadovoljili dogovoreni termini.

3. Dokumentacioni centar bit će opremljen brzim printerom i dodatnim kompjuterskim terminalima.

4. Sve reference, čija je točnost provjerena, bit će unijete u bazu podataka na osnovi ustanovljenih prioriteta.

5. Zaštita kompjuterske datoteke bit će osigurana u zajedništvu s UNESCO-vim Uredom službi za obradu podataka.

6. On-line pristup bazi podataka bit će moguć ovlaštenim korisnicima svaki dan i to sva 24 sata.

7. ICOM-ov Dokumentacioni centar radit će s UNESCO-vim Uredom službi za obradu podataka da održi sadašnju i preciznu dokumentaciju koja opisuje kompjuterski software.

8. U toku faze unosa ICOM će istovremeno obrađivati sav postojeći materijal i osiguravati primanje bez odgode te točan i brz unos nove dokumentacije u bazu podataka.

9. Izradit će se iscrpne upute za korisnike koje će opisivati svaku konfiguraciju i način upotrebe.

10. Vodit će se neprekidne liste i vrednovanja pristupačnosti i efikasnosti sistema.

11. Dokumentacioni centar uspostaviti će nužne mehanizme za primanje i provedbu primjedaba, kritika i prijedloga korisnika radi osiguranja maksimalnih usluga.

12. Dostupnost komunikacijske mreže bit će svuda oglašena. Informacije o ICOM-ovoj mreži komunikacija i izvora informacija raširit će se putem ICOM-ova Vjesnika (ICOM News), koji četiri puta godišnje prima više od 8.000 članova ICOM-a i 4.000 drugih osoba širom svijeta.